

depth of readers' previous knowledge and thought given to the topic, as well as the *Harry Potter* studies previously read. Some topics covered in the essays will surely shed some new light on the series for some readers, while others will reinforce existing knowledge. Nevertheless, it can generally be said that reading this book will raise and inspire new thoughts, ideas, opinions, debates, and who knows what else. For those whose hunger for new *Harry Potter* knowledge is not satisfied by this book, a detailed list of further reading is provided at the end.

Maja Njire

Odgojno-obrazovni potencijal slikovnice

Marnie Campagnaro. 2012. *Narrare per immagini: uno strumento per l'indagine critica*. Lecce: Pensa Multimedia, 244 str. ISBN 978-88-6760-060-1

Talijanska istraživačica s padovanskoga sveučilišta Marnie Campagnaro svoj je doktorski rad preinačila u knjigu *Narrare per immagini: uno strumento per l'indagine critica*. Knjiga se bavi pedagoškim mogućnostima slikovnice, odnosno jednoga njezina sastavnog dijela – vizualnoga.

Ta tema zahtijeva interdisciplinarni pristup. Autorica je takav pristup i odabrala, a svoj je izbor obrazložila u prvome poglavlju. Iz njegova se naslova „Letteratura per l'infanzia e approccio interdisciplinare: le ragioni di una relazione“ iščitava polazišna disciplina – dječja književnost. Bilo bi pogrešno reći da je ta disciplina i primarna jer su ciljevi knjige više pedagoško-metodičke prirode. No, ima li se na umu činjenica da se dječja književnost na talijanskim sveučilištima još uvijek predaje ponajprije na odsjecima za obrazovne studije, takvo tumačenje ne bi bilo neočekivano.

Da je dječja književnost tek podloga jasno je i iz drugoga poglavlja, naslovljenoga „Elementi strutturali e caratteristiche morfologiche dell'albo illustrato“, u kojemu se donosi sažeti pregled osnovnih književnoteorijskih spoznaja o slikovnici. Te se spoznaje odnose na definiciju i prirodu slikovnice, njezine sastavne dijelove i komunikacijske kodove (ikonički, verbalni, grafički, tipografski, kod medijatora i načina čitanja te relacijski kod). Autorica je najavila zainteresiranost za vizualnu sastavnicu slikovnice posvećujući joj zadnje potpoglavlje drugoga poglavlja. U njemu je, s utilitarnim ciljem, pojednostavljeno podijelila slikovnice u dvije velike skupine. Prvu skupinu čine slikovnice s denotativnim, a drugu slikovnice s konotativnim ikoničkim jezikom. U slikovnicama s denotativnim ikoničkim jezikom slike su, ukratko, čvrsto povezane s tekstem, kraj je zatvoren, a interpretacija je priče jednoznačna. Slikovnice s konotativnim ikoničkim jezikom sadrže nove ikonografske kodove, kraj im je otvoren ili bez rješenja, a mogućnosti su interpretacije brojne.

U trećemu poglavlju, „Leggere gli albi illustrati: interesse epistemologico e contesti educativi“, autorica prikazuje suvremeno stanje u izdavaštvu slikovnica i potkrjepljuje ga statističkim podacima. U Italiji je slikovnica od 2007. do 2011. svake godine bila najobjavljivanija knjiga za djecu. Također, uočen je porast naklade slikovnica u tome razdoblju. Empirijskih istraživanja u vezi sa slikovnicom, međutim, nema pa istraživačica u tome području vidi mogućnost za vlastiti doprinos.

Metodološka podloga autoričina istraživanja predstavljena je u četvrtome poglavlju naslovljenome „Elaborazione di uno strumento di analisi e valutazione dell’albo illustrato“. Istraživačka metoda koju je primijenila Marnie Campagnaro jest Delfi, kvalitativna metoda kojom se upitnicima ispituju stručnjaci. Talijanska je istraživačica prvo odredila kriterije za izbor stručnjaka (istraživača, ilustratora i urednika) i tragala za njima (što je bio vrlo složen i dugotrajan posao), potom je među priznatim i relevantnim stručnjacima odabrala određene vodeći se načelom da u svakoj podskupini bude pet domaćih i pet inozemnih stručnjaka.

U petome poglavlju autorica analizira prikupljene podatke i sintetizira istraživanje provedeno u suradnji sa stručnjacima te šestogodišnjim, osmogodišnjim i desetogodišnjim učenicima osnovne škole.

Odgojno-obrazovne potencijale slikovnice autorica je svrstala u četiri skupine: promicanje čitanja, vizualno opismenjavanje, razvijanje kritičke kompetencije i poticanje mašte. Istraživanjem je potvrđena pretpostavka da slikovnice potiču kognitivno-emocionalne procese povezane ne samo s razvojem mašte, već i s razvojem umjetničke osjetljivosti i kritičkoga mišljenja, stoga su poželjne i u starijoj dobi, a ne samo u jasličkoj i vrtičkoj.

Glavni zaključci knjige tiču se važnosti vizualnoga opismenjavanja učenika. U talijanskome obrazovnome sustavu, ističe istraživačica, ne posvećuje se dovoljno pažnje čitanju slika. Autorica je, stoga, predložila shemu vizualne gramatike slikovnice, odnosno sastavnice vizualne analize na četirima razinama: leksičkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i semantičkoj.

Nedvojbena je vrijednost takve vizualne gramatike i za hrvatski odgojno-obrazovni sustav. Cijela knjiga ili neki njezini dijelovi mogu biti zanimljivi hrvatskim odgajateljima, učiteljima, metodičarima, teoretičarima dječje književnosti, stručnjacima vizualnih umjetnosti i mnogim drugim praktičarima i teoretičarima koji poznaju talijanski jezik. Stručnost i savjesnost u izradi knjige ne može se osporiti, što će čitatelji prepoznati već i listajući knjigu. Ona je, između ostaloga, bogato opremljena tablicama, grafikonima, ilustracijama, naslovnica, slikovnicama, upitnicima i dnevnica. Ipak, neki proučavatelji dječje književnosti nakon čitanja ove knjige možda neće biti zadovoljni. Mnoga bi se pitanja, naime, mogla teorijski raspraviti, ali se u knjizi ne razmatraju zbog primjene drugačije, dječjoj književnosti nesvojstvene, metodologije. Ipak, korisna je jer otvara mnoga pitanja za buduća istraživanja u različitim područjima.

Corinna Jerkin

Dijete i zoo-svijet, ikonografska neotenija

Ana Batinić. 2013. *U carstvu životinja: animalističko čitanje hrvatskih dječjih časopisa*. Biblioteka Periodica Croatica. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada i Filozofski fakultet, 341 str. ISBN 978-953-169-242-7

Što se tiče suvremenoga pokreta za prava, odnosno oslobođenje životinja mogu se izdvojiti dvije ključne godine koje su inicirale zooetičke vizure; riječ je o 1970. godini kada britanski psiholog Richard D. Ryder uvodi neologizam *specizam*, a koji je oblikovao prema terminima *rasizam* i *seksizam*, te o 1975. godini kada Peter Singer objavljuje knjigu